

Privatanställda tjänstemäns arbetsskador

En fallolycka är den vanligaste orsaken till en arbetsskada för privatanställda tjänstemän. Det gäller både kvinnor och män, visar ny statistik från Afa Försäkring.

Den här rapporten redovisar arbetsskador bland privatanställda tjänstemän. I rapporten finns en genomgång av de vanligaste orsakerna bakom de tre arbetsskadetyperna:

► Arbetsolycka

– en olycka som inträffar under arbetstid

► Färdolycka

– en olycka som inträffar vid resa till eller från arbetsplatsen

► Arbetssjukdom

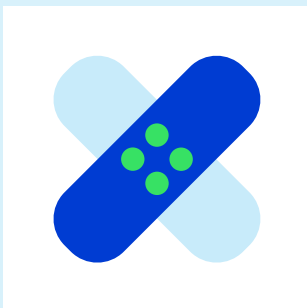
– skada eller sjukdom som uppstår efter långvarig exponering för skadliga faktorer i arbetsmiljön

Rapporten bygger på arbetsskador som drabbat privatanställda tjänstemän och arbetare och godkänts av Afa Försäkring. Skadorna inträffade mellan 2015 och 2024. Statistiken kommer från Afa Försäkrings skadedatabas och lästes av den 31 december 2025.

Vid riskberäkningar har statistiken i stället lästs av den 31 december året efter att olyckan inträffade.

Arbetsskadeförsäkringen

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada, TFA omfattar samtliga anställda, det vill säga såväl arbetare som tjänstemän inom avtalsområdena Svenskt Näringsliv/LO/PTK och Fremia*/LO/PTK.

TFA-KL omfattar samtliga anställda i kommuner och regioner, Svenska kyrkan och Sobonaföretag**.

* Fremia är en arbetsgivarorganisation för kooperativa och idéburna företag.

** Sobona är en arbetsgivarorganisation för företag som är verksamma inom kommun- och regionnära verksamheter.

Afa Försäkring har också uppdraget att administrera och reglera arbetsskador i enlighet med det statliga personskadeavtalet (PSA).

Om man råkar ut för en olycka där ett trafikförsäkringspliktigt fordon är inblandat, ersätts skadorna i första hand genom den lagstadgade trafikförsäkringen – **inte via Afa Försäkring**

Urval av yrkesgrupper som räknas som tjänstemän

Det finns flera sätt att definiera gruppen tjänstemän. Ett sätt är att utgå från avtalsområde, för tjänstemän gäller PTK:s avtal. Men det kan förekomma undantag: vissa personer med arbetaryrken kan ha tjänstemannaavtal och tvärtom.

I den här rapporten har vi därför valt att utgå från yrkeskod. Vi har tagit med de yrken inom privat sektor som enligt SSYK12 (Standard för svensk yrkesklassificering) räknas som tjänstemannayrken.

Länk:
[Standard för svensk yrkesklassificering \(SSYK\)](#)

Vilka yrken ingår?

- ▶ Som tjänstemannayrken räknas främst: Yrken i standardens huvudgrupp 1–4. Det vill säga chefer och ledare, yrken med krav på fördjupad högskolekompetens (t.ex. ingenjörer och läkare), yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande (t.ex. poliser, mäklare eller handläggare) samt yrken inom administration och kundtjänst.
- ▶ Vissa yrken i standardens huvudgrupp 5, det vill säga service-, omsorgs- och försäljningsyrken (t.ex. säljande butikshefer) räknas också som tjänstemannayrken.
- ▶ Militära yrken, huvudgrupp 0, och ärenden utan yrkeskod ingår inte i urvalet.
- ▶ Övriga yrken räknas som arbetaryrken.

Afa Försäkrings klassificering av yrkesgrupper

Afa Försäkring klassificerar yrkesgrupper baserade på SSYK12:

- ▶ C1 är en förkortning av Chefsyrken (standardens huvudgrupp 1).
- ▶ Vissa yrken i standardens huvudgrupp 2 och 3 har slagits samman i gemensamma grupper, förkortade H2 och H3.

Exempel på sammanslagningar

Yrkesgrupperna:

24

Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom ekonomi och förvaltning

33

Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom ekonomi och förvaltning

har i Afa Försäkrings statistik slagits ihop till Yrken inom ekonomi och förvaltning H2 och H3.

Diagram 1 visar antalet godkända arbetsskador inom tjänstemannayrken i privat sektor under perioden 2015–2024. Antalet arbetsskador ökade något mellan 2015 och 2019, vilket kan förklaras av en ökning av antalet sysselsatta under samma period.

Under pandemiåren minskade antalet arbetsskador. Det berodde framför allt på minskad sysselsättning och att fler arbetade på distans. År 2022 ökade antalet godkända arbetsskador igen, men minskade därefter 2023. Minskningen 2023 beror på en administrativ förändring i hanteringen av skador som saknar ersättningsanspråk.

Riskberäkningar

För att räkna ut antalet arbetsskador per 1 000 sysselsatta (risk) använder vi statistik från SCB:s yrkesregister. Urvalet av tjänstemanna- och arbetaryrken görs på samma sätt som yrkesindelningen vid en arbetsskada.

Diagram 1

Antal arbetsskador hos privatanställda med tjänstemannayrken, efter arbetsskadetyp och skadeår.

- Arbetssjukdom
- Färdolycksfall
- Olycksfall

Allvarliga arbetsolycksfall

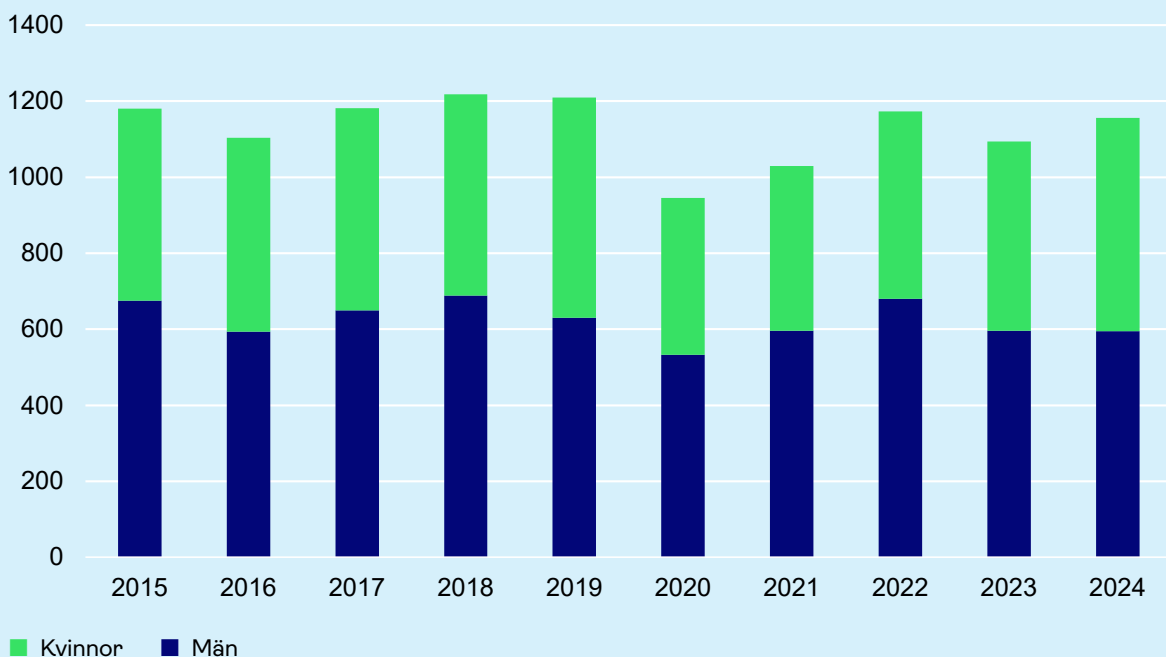
Med ett allvarligt arbetsolycksfall (olycksfall som inträffar i arbetet) menar vi att olyckan har lett till mer än 30 dagars sjukskrivning/motsvarande läkningstid eller till medicinsk invaliditet eller dödsfall.

Diagram 2 visar utvecklingen av allvarliga arbetsolyckor i tjänstemannayrken, fördelat på kön. Män inom tjänstemannayrken drabbas av något fler allvarliga olyckor än kvinnor. Utvecklingen har varit relativt stabil över tid, men med en tydlig minskning under pandemiåren.

Diagram 2

Antal allvarliga arbetsolyckor efter kön, tjänstemannayrken i privat sektor.

Risk för allvarliga arbetsolyckor

Diagram 3 visar risken för allvarliga arbetsolycksfall i relation till antalet sysselsatta. Risken anges som antal allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta, för både arbetar- och tjänstemannayrken.

År 2023 var risken för ett allvarligt arbetsolycksfall 0,7 per 1 000 sysselsatta för, anställda i tjänstemannayrken och 5,4 för anställda i arbetaryrken. Den totala risken 2023 för hela arbetsmarknaden var 2,7 allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta. För anställda i kommuner och regioner var risken 2,5 medan den för anställda i statlig sektor låg på 1,4.*

* Se [Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro 2025](#)

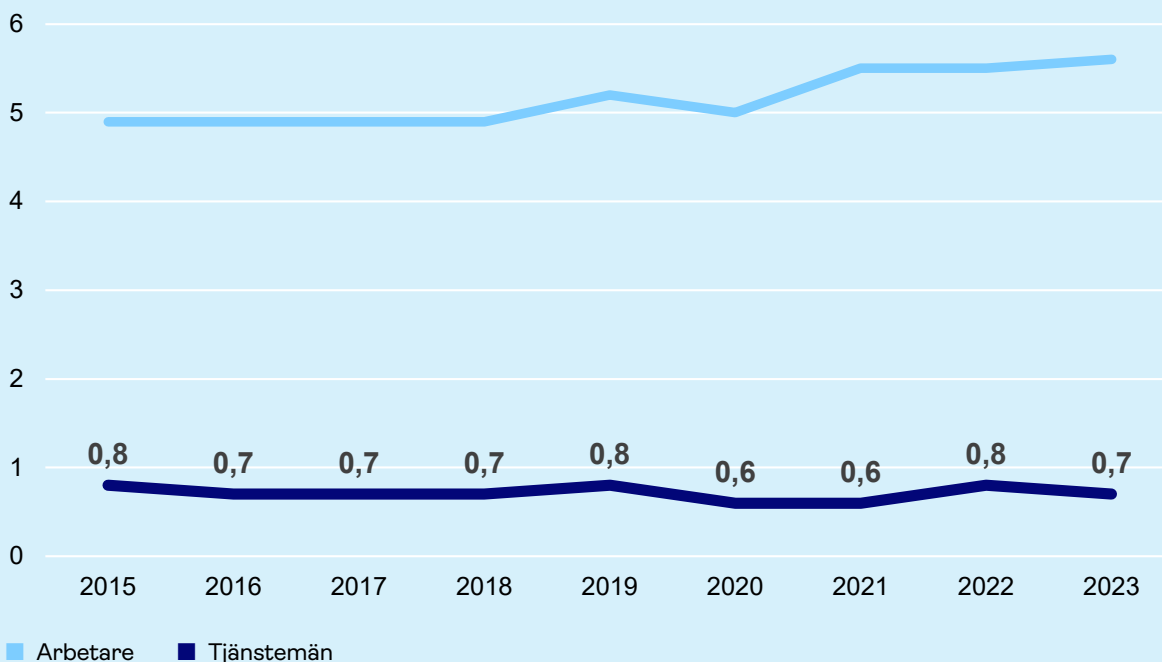
Risken för tjänstemän låg på en relativt stabil nivå mellan 2015 och 2023, med en tydlig minskning under pandemiåren.

Statistiken är avläst den 31 december året efter skadeåret. Eftersom den senaste tillgängliga sysselsättningsstatistiken avser 2023 finns ingen riskberäkning för 2024.

I genomsnitt för perioden 2015–2023 har anställda i tjänstemannayrken sju gånger lägre risk att drabbas av ett allvarligt arbetsolycksfall än anställda i arbetaryrken.

Diagram 3

Risk, antal allvarliga arbetsolyckor per 1 000 sysselsatta i arbetaryrken och tjänstemannayrken.

Allvarliga arbetsolyckor i tjänstemannayrken

I **tabell 1** redovisar vi risken för allvarliga arbetsolycksfall per yrkesgrupp för privatanställda tjänstemän. Risknivåerna är beräknade som ett genomsnitt för åren 2019–2023. Om antalet skador i en grupp är färre än fem redovisas inget värde.

Högst risk återfinns bland:

- **Chefer inom utbildning**
- **Chefer inom handeln**

För chefer inom utbildning är en fallolycka den vanligaste olycksorsaken. Även bland chefer inom handeln är fallolyckor vanligt förekommande, men där förekommer även rån, hot och våld.

Tabell 1

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta i tjänstemannayrken, privat sektor, genomsnitt 2019–2023.

Yrkesgrupp	Män	Kvinnor	Total
CI utbildning	2,6	2,5	2,6
Chefer inom handeln	1,9	2	2
CI övrig servicenäring	1,6	2,4	1,9
Yrken inom friskvård och kultur (ej idrottare/tränare/fritidsledare)	1,5	1,5	1,5
Yrkesförare	1,3		1,5
Ingenjörer och tekniker	1,5	0,9	1,4
Transportledare och transportsamordnare	1,3	1,5	1,4
CI hälso- och sjukvård samt annan samhällsservice	1,5	1,2	1,3
Laboratorieingenjörer, tandtekniker och ortopedingenjörer m.fl.	0,7	1,7	1,2
Lärare och skolledare	0,8	1,4	1,2
Sjuksköterskor och barnmorskor	1,4	1,1	1,1
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	0,7	1,1	1
Övriga yrken inom naturvetenskap och teknik (H2)	0,9	0,8	0,9
CI IT, logistik, FoU, fastighetsbolag, bygg- och ingenjörsverksamhet	0,8	0,6	0,7
Tandvårdsarbete			0,6
Yrken inom juridik och kultur samt präster* (H2)	0,7	0,6	0,6
Universitets- och högskolelärare			0,5
Yrken inom IT, ljud- och ljus teknik m.m. (H3)	0,5	0,5	0,5
CI bank, finans och försäkring			0,4
CI ekonomi, HR, marknadsföring och försäljning samt annan admin.	0,3	0,4	0,4
Kontors- och kundserviceyrken	0,4	0,5	0,4
Politiker, verkställande direktörer och högre ämbetsmän m.fl.	0,3	0,4	0,4
Telefonförsäljare m.fl.			0,4
Yrken inom ekonomi och förvaltning (H2 och H3)	0,5	0,4	0,4
Arkitekter och lantmätare, designers och formgivare	0,3	0,3	0,3
Banktjänstemän	0,2	0,4	0,3
Läkare			0,3
Civilingenjörer och IT-specialister	0,2	0,2	0,2
Total	0,7	0,7	0,7

* Präster i svenska kyrkan omfattas av försäkringen Trygghetsförsäkring vid arbetsskada, TFA-KL.

Orsaker till allvarliga arbetsolycksfall

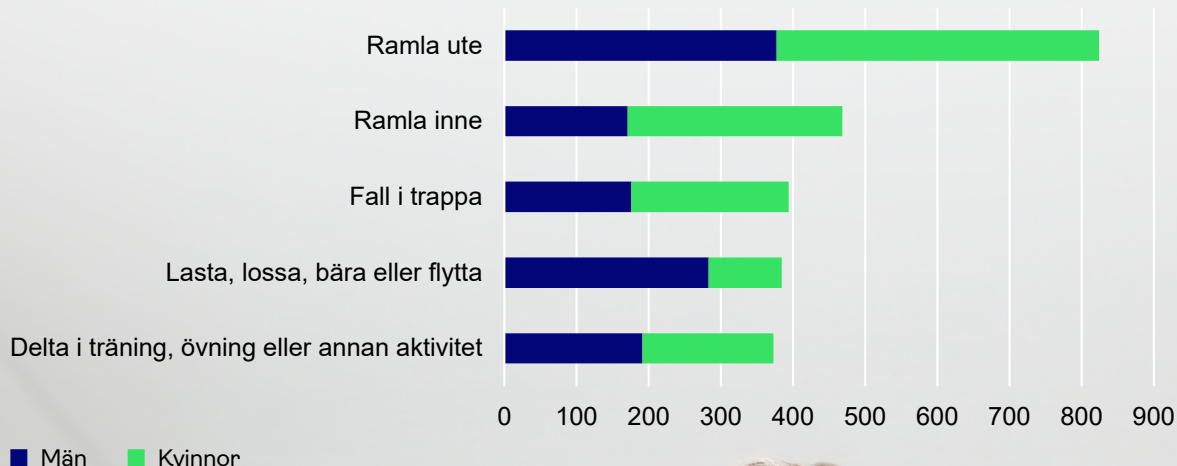
I **diagram 4** redovisas de vanligaste orsakerna till allvarliga arbetsolycksfall i tjänstemannayrken.

- ▶ **Fallolyckor** är den vanligaste olyckstypen. Det gäller såväl fall inomhus som utomhus och i trappor.
- ▶ Olyckor som inträffar när man **lastar, lossar, bär eller flyttar** föremål är den näst vanligaste orsaken.

- ▶ Fallolyckor är något vanligare bland kvinnor än män.
- ▶ En annan återkommande olyckstyp är skador som uppstår vid **träning, övning eller annan aktivitet**, till exempel vid teambuilding.
- ▶ Under perioden 2019–2023 inträffade knappt **40 allvarliga olyckor vid distansarbete**, där en fallolycka var den vanligaste orsaken.

Diagram 4

De vanligaste händelsetyperna vid ett allvarligt arbetsolycksfall i tjänstemannayrken 2019–2023.

Exempel på ett allvarligt olycksfall

En chef berättar:

”Jag var på väg in på mitt kontor när telefonen ringde, samtidigt som jag pratade med en kollega. Precis utanför kontoret låg tillfälligt en platt kartong med affischer – något som normalt inte finns där. Jag snubblade på kartongen, föll genom dörröppningen och landade hårt på golvet mellan en hurts och skrivbordet.”

Konsekvensen blev sjukfrånvaro i fler än 30 dagar med diagnosen ”Skador på ospecificerad del av bålén, extremitet eller annan kroppsregion”.

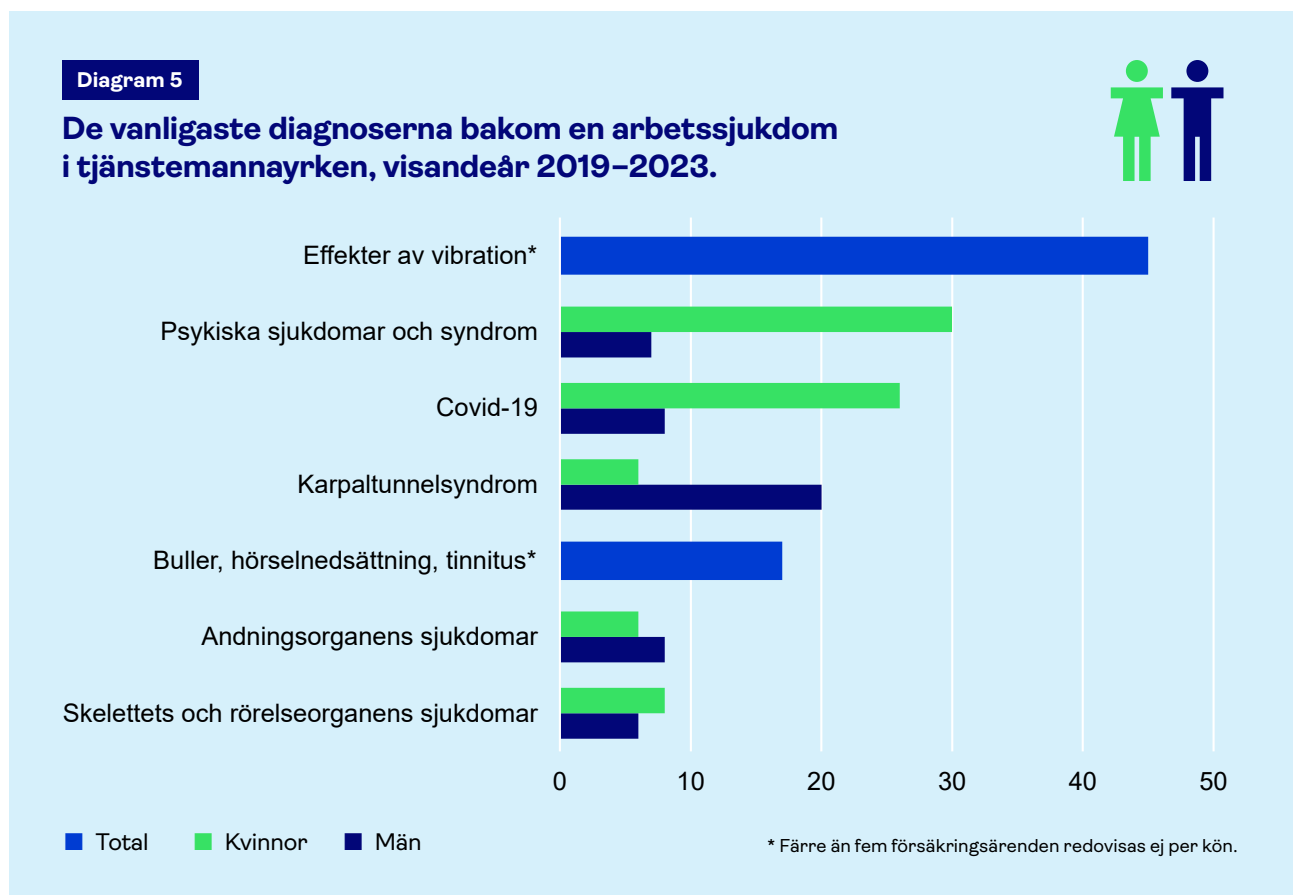
Vanliga diagnoser vid arbetssjukdom

En **arbetssjukdom** är en sjukdom som har uppkommit eller förvärrats på grund av arbetet eller arbetsförhållandena. För att Afa Försäkring ska kunna pröva en arbetssjukdom måste besvären ha varat i minst **180 dagar**. Diagnosen ska antingen vara godkänd av Försäkringskassan eller finnas med på **ILO:s lista över arbetssjukdomar**.

Diagram 5 visar de vanligaste diagnoserna vid arbetssjukdom hos tjänstemän. Statistiken

presenteras efter visandeår, det vill säga det år då en arbetssjukdom visade sig. En arbetssjukdom anses ha visat sig vid antingen det första läkarbesöket eller första dagen med sjukfrånvaro kopplat till sjukdomen.

Knappt nio procent av de godkända arbetssjukdomarna i privat sektor drabbade tjänstemän under perioden som redovisas.

De vanligaste arbetssjukdomarna i tjänstemannayrken är:

1. Vibrationsskador

- ▶ Vanligast bland tekniker och ingenjörer.
- ▶ Finns med på ILO-listan, vilket innebär att Afa Försäkring kan godkänna skadan utan att invänta Försäkringskassans beslut.

2. Psykiska diagnoser

- ▶ Finns inte med på ILO-listan och måste därför först godkännas av Försäkringskassan. Vanligare bland kvinnor.

Orsaker till färdolyckor

Den vanligaste orsaken till ett färdolycksfall bland tjänstemän är en cykelolycka. Den näst vanligaste orsaken är ett fall utomhus. Detta redovisas i **diagram 6**.

Olyckor som involverar ett trafikförsäkringspliktigt fordon regleras av trafikförsäkringen, inte av Afa Försäkring, och syns därför inte i vår statistik.

Kvinnor drabbas totalt sett av fler färdolyckor än män. En möjlig förklaring kan vara att män i större utsträckning pendlar med bil.

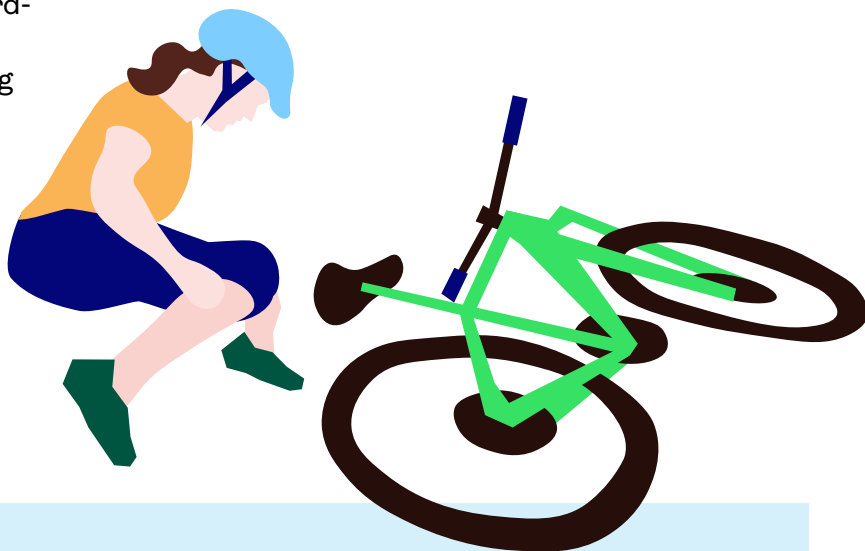
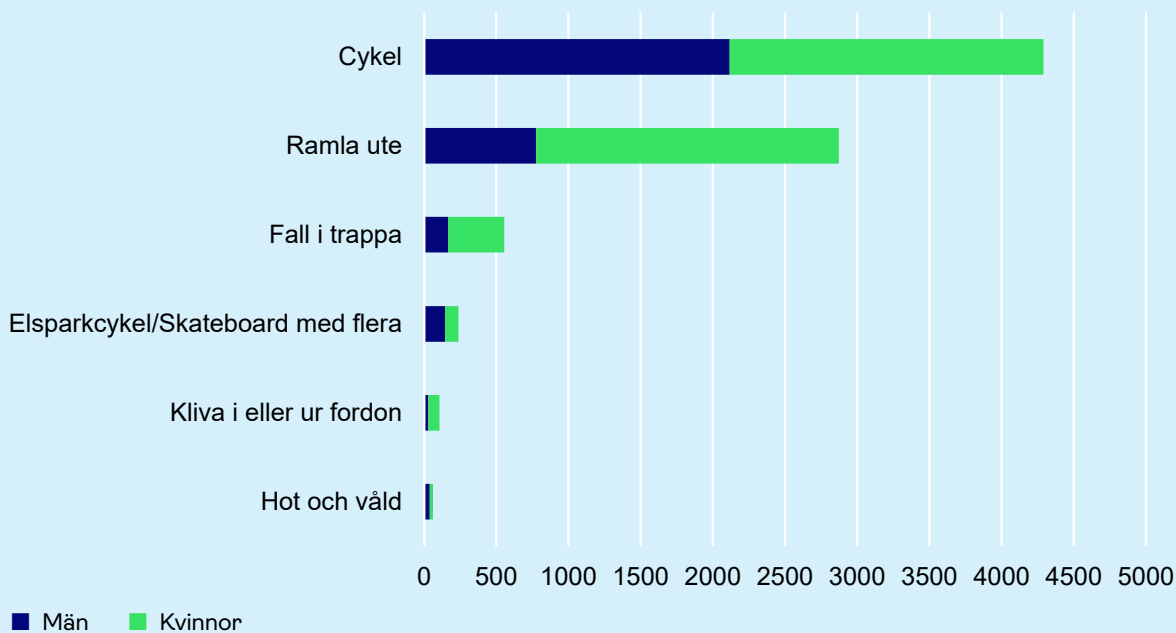

Diagram 6

De vanligaste orsakerna till ett färdolycksfall i tjänstemannayrken, 2019–2023.

Vill du ta del av
kommande publikationer?
Ladda ner och prenumerera på
våra statistikrapporter här:

afaforsakring.se/statistikrapporter

Publikation av Afa Försäkrings analysavdelning, kontakt:

analys@afaforsakring.se

Afa Försäkring • 106 27 Stockholm • 0771-88 00 00 • 08-696 40 00 • afaforsakring.se

afa
FÖRSÄKRING